

Riedsútstel

Ried	: 17 oktober 2024
Agindapunt	: 9
Status	: Besluitvormend
Program	: Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie
Eardere behandeling	: Presentatie Iepen Poadium 10 oktober 2024
Portefúljehâlder	: Mevr. C.M. de Pee
Amtner	: Mevr. D. Verbeek
Taheakke	: 1. Haalbaarheidsonderzoek 2. Businesscase dbieb 3. Financiële consequenties BNF 4. Overzicht subsidies dbieb 5. Overzicht verschil dienstverlening 6. Overzicht frictie- en overstapkosten
Saak- en stiknûmer	: Z2024-00169 / S2024-07671

Underwerp

Uitvoering bibliotheekwerk

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Het haalbaarheidsonderzoek voor kennisgeving aan te nemen;
2. Het collegebesluit om het bibliotheekwerk in Tytsjerksteradiel per 1 januari 2026 uit te laten voeren door stichting Bibliotheken Noord Fryslân voor kennisgeving aan te nemen;
3. Eenmalig maximaal € 714.000 beschikbaar te stellen voor de overstapkosten van BNF en begeleiding van het vervolgtraject;
4. Deze kosten te laten dekken via de algemene reserve.

Koarte gearfetting

Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten de subsidierelatie met stichting Bibliotheken Midden-Fryslân per 1 januari 2026 te beëindigen en het bibliotheekwerk in Tytsjerksteradiel per 1 januari 2026 uit te laten voeren door stichting Bibliotheken Noord Fryslân, onder voorbehoud dat de raad instemt om eenmalig een bedrag beschikbaar te stellen voor de overstapkosten.

Foech ried/kolleezje

Uitvoering van het bibliotheekwerk is een bevoegdheid van het college. De raad is kaderstellend wat betreft de financiën.

Ynlieding

Het bibliotheekwerk in Tytsjerksteradiel wordt al jarenlang uitgevoerd door stichting Bibliotheken Midden-Fryslân (hierna: dbieb). In 2023 heeft u gevraagd te onderzoeken of het bibliotheekwerk kan worden uitgevoerd door een andere bibliotheekorganisatie, namelijk stichting Bibliotheken Noord Fryslân (hierna: BNF). Aanleiding voor het onderzoek waren de structurele tekorten bij dbieb en de extra subsidie die dbieb de afgelopen jaren heeft aangevraagd.

Histoarje

In 2023 heeft u gevraagd te onderzoeken of het bibliotheekwerk kan worden uitgevoerd door een andere bibliotheekorganisatie, namelijk BNF. Op 25 januari 2024 hebben wij u meegedeeld dat wij een onderzoeksoopdracht laten uitvoeren waarin de consequenties worden weergegeven van een overstap van dbieb naar BNF voor uitvoering van het bibliotheekwerk.

Te berikken effekt

- Kwalitatief hoogwaardig bibliotheekwerk tegen een betaalbare prijs.
- Continuering van het bibliotheekwerk.

Argumenten

1.1 *Overgang bibliotheekwerk van dbieb naar BNF is haalbaar*

Op basis van de analyse en de beschreven aspecten en belemmeringen blijkt uit het haalbaarheidsonderzoek (bijlage 1) dat een overgang van het bibliotheekwerk van dbieb naar BNF haalbaar is. Er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten voor overgang van onderneming en er is aandacht voor privacy, personeelskwesties en maatschappelijke impact.

2.1 *Het werkgebied van BNF is meer passend bij Tytsjerksteradiel*

Voorheen was dbieb werkzaam in gemeente Leeuwarden en meerdere plattelandsgemeenten. Doordat omliggende gemeenten zijn opgegaan in gemeente Leeuwarden is Tytsjerksteradiel de enige plattelandsgemeente binnen het werkgebied van dbieb. Dit geeft gevoelsmatig een ongelijkwaardige situatie.

In het werkgebied van BNF zijn vijf (plattelands-) gemeenten en vier eilandgemeenten aangesloten. De plattelandsgemeenten zijn enigszins vergelijkbaar qua grootte en vraagstukken en dat geeft een gelijkwaardiger situatie. Ook op andere terreinen is Tytsjerksteradiel meer aangesloten bij de gemeenten in Noord(oost) Fryslân, zoals het ANNO-verband.

2.2 *BNF heeft een ruimere dienstverlening dan dbieb*

De begrotingssubsidie voor BNF in 2024 is € 23 per inwoner. Inmiddels heeft dbieb aangegeven dat een deel van de extra aangevraagde subsidie 2024 niet nodig is, waarmee de subsidie in 2024 voor dbieb ook op € 23 per inwoner komt (bijlage 4). Hoewel het bedrag per inwoner voor beide organisaties hetzelfde is, zijn er verschillen in dienstverlening (bijlage 5). Enkele verschillen: het tarief van diverse abonnementen is lager bij BNF (basisabonnement is € 5 lager), jongeren t/m 30 jaar kunnen bij BNF gratis boeken en andere media lenen (dbieb: 18 t/m 20: € 46), printen en kopiëren is gratis bij BNF en BNF is boetevrij. Bij dbieb betalen de scholen een lager bedrag voor dBos (De Bibliotheek op school).

2.3 *BNF is een stabiele organisatie en minder kwetsbaar*

Volgens het jaarverslag 2022 van dbieb hebben de solvabiliteit, liquiditeit en reserves van dbieb een kritische grens bereikt. In 2023 heeft dbieb extra subsidie aangevraagd om het begrotingstekort 2023, het negatieve resultaat 2022 en de negatieve algemene reserve te compenseren. Uit de jaarrekening 2023 van dbieb blijkt dat een deel van deze subsidie niet nodig was en kan worden teruggestort. Ook voor 2024 lijkt een deel van de gevraagde extra subsidie niet nodig. Op dit moment heeft dbieb geen algemene reserve voor Tytsjerksteradiel.

Stichting BNF heeft de afgelopen jaren laten zien dat het een stabiele en bestendige organisatie is. De jaarstukken laten goede resultaten zien. Hiernaast is BNF een grotere organisatie, waardoor deze minder kwetsbaar is.

Alternativen

Het alternatief is dat uitvoering van het bibliotheekwerk bij dbieb blijft. Als de gemeente echter dezelfde dienstverlening wil als bij BNF (bijvoorbeeld boetevrij en gratis abonnement tot 30 jaar), dan zal dit structureel financiële gevolgen hebben. Ook zal de algemene reserve moeten worden aangevuld (is nu nihil) en zijn afspraken noodzakelijk over de opbrengst van het pand Gytsjerk bij eventuele verkoop.

Kanttekenings/risiko's

1.1 Er zijn uitdagingen op het terrein van personeel, huisvesting en financiën

Uit het haalbaarheidsonderzoek blijkt dat bij overgang van het bibliotheekwerk nog de nodige zaken verder moeten worden uitgewerkt op het terrein van personeel (BNF heeft een andere bedrijfsvoering; werkt met zelfsturende teams), huisvesting (pand Gytsjerk is eigendom van dbieb, BNF wil geen panden in eigendom) en financiën (frictie- en overstapkosten).

2.1 De gemeenten in werkgebied van BNF hebben voorwaarden voor overgang

Op 15 mei 2024 is in een bestuurlijk overleg tussen BNF en de deelnemende gemeenten de mogelijke overgang van het bibliotheekwerk in Tytsjerksteradiel besproken. De gemeenten kunnen instemmen met de overgang, maar hebben als voorwaarde dat Tytsjerksteradiel een algemene reserve heeft, garant staat voor transitievergoedingen en dat de overgang op zijn vroegst ingaat per 1 januari 2026.

2.2 Subsidie BNF in 2025 is € 24 per inwoner

Voor 2025 hanteert BNF voor de deelnemende gemeenten een subsidiebedrag van € 24 per inwoner. dbieb heeft aangegeven dat dit ook het benodigde bedrag is voor Tytsjerksteradiel in 2025. In de gemeentelijke begroting 2025 zit de subsidie voor dbieb echter nog niet op dit niveau. Het verschil is € 61.451. Dit verschil heeft te maken met de nul-indexering van de gemeente en dat dbieb in 2023 en 2024 een gedeelte van de extra begrotingssubsidie nodig heeft gehad. Bij overstap naar BNF zal het verschil in subsidie structureel moeten worden aangevuld. Dit is ook het geval als het bibliotheekwerk bij dbieb blijft.

Finânsjes

Overgang van het bibliotheekwerk brengt zowel bij dbieb als bij BNF eenmalige extra kosten met zich mee. De frictiekosten bedragen voor dbieb € 303.845, de overstapkosten voor BNF zijn € 684.000 (bijlage 6). Een groot deel van de frictie- en overstapkosten zijn personele kosten. Bij BNF wordt gewerkt met zelfsturende teams en zijn de ondersteunende diensten bovenlokaal georganiseerd. Hierdoor is er voor de ondersteunende medewerkers van dbieb geen werk bij BNF. Overigens is binnen de overstapkosten een bedrag opgenomen voor boventallig personeel (€ 444.000). Dit is een garantiebedrag als herplaatsing niet mogelijk is binnen drie jaar. Gezien de huidige arbeidsmarkt is de verwachting dat dit bedrag niet volledig hoeft te worden benut.

Dekking kosten via algemene reserve

De overstapkosten van € 684.000 van BNF worden gedekt via de algemene reserve. Om continuering van het bibliotheekwerk te garanderen willen we voor begeleiding van het vervolgtraject € 30.000 vrijmaken. Binnen de reguliere uren cultuur is hiervoor geen ruimte. Deze begeleidingskosten worden eveneens gedekt uit de algemene reserve.

Ried : 17 oktober 2024
Punt : 9
Side : 4

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Niet van toepassing.

Kommunikaasje

Vanuit de gemeente is ambtelijk en bestuurlijk geregeld overleg geweest met zowel de directeur-bestuurder van dbieb als BNF. dbieb is meegenomen in ons voorgenomen besluit en heeft na het collegebesluit een vooraankondiging ontvangen over beëindiging van de subsidierelatie. BNF en gemeente Leeuwarden zijn ook op de hoogte gebracht van het collegebesluit.

Yntegraliteit

Financiële en juridische zaken stemmen in met het advies.

Previnsje

Niet van toepassing.

Gearwurking

Niet van toepassing.

Ferfolchtrajekt

Na besluit raad op 17 oktober 2024:

- versturen definitieve brief dbieb
- formeel verzoek om toetreding BNF en meedelen garantstelling overstapkosten (vóór bestuurlijk overleg BNF op 22 november 2024)
- begeleiden verdere uitwerking proces, huisvesting, financiën (Q4 2024 t/m Q4 2025)

Evaluaasje

Niet van toepassing.

Burgum, 24 september 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

dhr. drs. L.J. Gebben

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 24 september 2024, punt nummer: 9;

Beslút:

1. Het haalbaarheidsonderzoek voor kennisgeving aan te nemen;
2. Het collegebesluit om het bibliotheekwerk in Tytsjerksteradiel per 1 januari 2026 uit te laten voeren door stichting Bibliotheken Noord Fryslân voor kennisgeving aan te nemen;
3. Eenmalig maximaal € 714.000 beschikbaar te stellen voor de overstapkosten van BNF en begeleiding van het vervolgtraject;
4. Deze kosten te laten dekken via de algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 17 oktober 2024.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. mr. A. Dam

Dhr. drs. L.J. Gebben